

paa dette Spørgsmaal i det sidste Par Aarhundreder, træffe vi første Gang i Forordning af 13. Maj 1769 Bestemmelser, der gaa ud paa at regulere Udstykningen. Det bestemmes heri, at en Selvejerbondegaard maa kun deles, naar Gaarden efter Bondens eget Skøn kan ernære flere Familier, og at Hartkornet da skal fordeles af det offentlige. Man vil lægge Mærke til, at det, der er Pointen i denne den første Bestemmelse paa dette Omraade, er, at der ved Jordudstyknings skal tages Hensyn til, at det Stykke Jord, der bliver tilbage, ikke maa bringes længere ned, end at Gaarden er tilstrækkelig til at føde en Familie. Det er altsaa det historiske Grundlag, paa hvilket Udstykningslovgivningen er bygget, at Gaardenes Størrelse skal være en saadan, at de kunne føde en Familie. Paa dette Grundlag er Udstykningslovgivningen fremmet i Løbet af over et Aarhundrede indtil 1897, da man forlader dette Grundlag. Efterhaanden viste det sig, at det var en alt for vag Bestemmelse, at Bonden selv kunde skønne over, hvorvidt den Gaard, han vilde dele, var tilstrækkelig til flere Familiers Underhold, og allerede i 1786 kom der en ny Forordning, der gaar ud paa, at Selvejrbonden maa kun dele sin Gaard, naar han overfor Rentekammeret har godtgjort, at den tilbageblivende Hovedparcel er tilstrækkelig til at ernære en Familie. Altsaa en Autoritet skal godkende Bondens Skøn i saa Henseende. Senere blev det ved Plakat af 26. November 1800 bestemt, at Hovedparcellens Tilliggende skulde fastsættes til ikke under 2 Tdr. Hartkorn, medmindre alle Parcellerne bebyggedes eller henlagdes til jordløse Huse. Saaledes fortsættes der op igennem Aarhundredet med mere eller mindre, heldige Bestemmelser, men som alle tage Sigte paa det, som fra første Færd var Grundlaget: at Gaarden ikke maa blive mindre, end at en Familie kunde ernæres derpaa, og det er selvfølgelig en god og rigtig Regel at gaa efter. Men ved Loven af 11. Maj 1897 forlades dette Grundlag ganske. Med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg gerne oplæse nogle Linier af den Betænkning, som i 1897 blev afgivet af hele Udvalget. Deri hedder det: „Udvalget har ment, at det for Fremtiden vil være rigtigt at lette Udstykningen, baade fordi det for Tiden er disse mindre Jordbrug, det betaler sig bedst at dyrke, og for at give Plads til unge driftige, praktiske Folk, der ere opdragte ved Landvæsenet, saa de ikke behøve at udvandre til fremmede

Verdensdele for at søge Beskæftigelse og Udkomme, fordi de ikke kunne faa Jord at dyrke her i Landet.“ Ja, det er fuldstændig rigtigt. Det er netop det, Udstykningslovens reelle Side maa tage Sigte paa: at befordre Udstykningen saaledes, at det for de unge Mennesker, som opdrages ved Landbrug, ikke skal være en tvingende Nødvendighed enten at drage til Købstaden eller til fremmede Verdensdele for at kunne ernære sig. Det nytter ikke her at pege paa andre Aarsager til, at Befolkningen drager fra Landet ind til Byerne. Sandheden er den, at naar vi ikke gøre noget for at skaffe disse Mennesker Plads ved Landbruget, spærre vi i Virkeligheden denne Vej for dem. Disse Folk fra Landet have derfor ikke andet at gøre end at gaa til Købstæderne eller at udvandre, noget, som hverken Købstæderne eller Landet kunne være tjente med i det lange Løb. Men samtidig med, at Udvalget i sin Tid erklærede dette som sit Formaal, har man opstillet Regler om, hvor meget Gaardenes Størrelse maatte nedbringes. Man har der delt Gaardene i forskellige Klasser og har forladt det gamle historiske Grundlag, hvor man tog Hensyn til, om den Jord, der blev tilbage, kunde føde en Familie. Nu er det klart, at hvis de, der ere Indehavere af Ejendomme af 3die Klasse, kunne ernære sig paa den Jord, maa ogsaa de af de andre Klasser kunne gøre det. Det kan dog ikke være rigtigt at befordre Udviklingen i den Retning, at der skal være en Række Medborgere i dette Land, som skulle have bedre sociale Vilkaar end andre. Men da alle Partier vare enige om at vedtage denne Regel, gør jeg mig ikke Haab om, at denne Bestemmelse vil blive forandret eller opgiven. Men jeg vil gerne udkaste den Tanke til velvillig Overvejelse for det Udvalg, der maatte blive nedsat og for den højtærede Landbrugsminister, om der ikke kunde blive truffet den Bestemmelse i Lovforslaget, at den paagældende Tabel, disse strenge Bestemmelser, ikke fik Gyldighed for den Mand, der vilde dele Jorden mellem Børn og Svigerbørn, thi jeg skelner imellem, om en Mand vil udstykke i Spekulationsøjemed, eller om en Mand vil dele den Jord, han er Indehaver af, mellem sine Børn og Svigerbørn. Jeg er overbevist om, at Vedtagelsen af en saadan Bestemmelse vilde blive modtagen med Glæde hos store Dele af Befolkningen. Jeg er kendt med, at man mange Steder har været overordentlig generet af de strenge Bestemmelser om Jords Udstykning